

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoș), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Bănățana”, „Banca Poporală” (Dej), „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Mercurea), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Ciacovana”, „Chiorana”, „Codreana”, „Comuna”, „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugereana”, „Doina”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănișterul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Iulia”, „Jiana”, „Lipovana”, „Luceafărul”, „Lugoșana”, „Mercur”, „Mielul”, „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Iloa-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-sădesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercăiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târânceana”, „Tâbleșana”, „Tâmișana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-sădesc), „Ulpiana”, „Vatra”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana”, „Zlătneana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Socialismul.

VI.

Critica socializmului.

Este constatat că socialismul a făcut servicii științei, arătând defectele doctrinelor dominante și scrutând mai profund bazele desvoltării istorice.

De altă parte socialismul nu a fost în stare să schițeze un sistem social, care să corespundă cerințelor libertății, egalității și culturai. Intre număratoarele sisteme, cari se îndepărtează unele de altele în punctele cele mai esențiale, nu e nici unul, care ar oferi garanție în această privință.

Din contră sunt multe sisteme cari, în naivitatea lor, ar duce societatea la stările cele mai primitive, multe, cari ar nimici total libertatea individului și ar sacrifica-o unei dominațiuni centrale; sunt unele sisteme cari dejosesc munca și problemele mari și serioase ale vieții la un joc frivol, iar cele mai multe pun în locul colegialității grupurile mecanice de robi disciplinați și desbrăcați de individualitatea lor. Toate sistemele poartă însă în sine timbrul materializmului brut, încă și mai mult senzualizmul și rar pun în vedere condiții pentru satisfacerea trebuințelor de primul rang.

În partea cea mai mare socialismul se contrariază așa de mult cerințelor omenimei civilizate, că realizându-se, ca mâne ar deveni obiectul celui mai fanatic atac, prin care nimicindu-se, — din pustiul deșert socialist ar trebui să iese iarăși forme sociale mai înalte.

Slăbiciunea socialismului o dovedește și împrurarea că mai fiecare scriitor stă pe

alt punct de vedere principiar. După Vairasse nevoia principală a societății și a omului sunt: trufia, pofta de îmbogățire și nelucrarea, după Owen lipsa educațiunii, după Morelly noțiunile eronate despre drept, moralitate etc.

Socialismul ar fi trebuit să arete societății pericolele, la cari este expusă, dacă neglijează ameliorarea pozițiunii clasei muncitoare; nu mai mult. Validitatea sistemului său propriu este o imposibilitate economică, culturală și morală.

Socialismul are să fie biruit, când se va validată acel principiu, că fiecare să aibă posibilitatea de a-și satisface cele mai urgente trebuințe și de a participa la plăceri, fără însă de a trece marginile cu adevărat raționale în căutarea acestora. O proporție sănătoasă între muncă și desfătări asigură mai bine pacea între diferitele clase sociale. Aceasta însă se poate ajunge, probabil, și pe lângă reforme potrivite pe baza socială actuală.

Aceasta e ceea ce se poate numi socialism etic; și viitorul este al acestuia.

Individualismul e tocmai așa de îndreptățit ca și socialismul. Aplicat exclusiv fiecare duce la nedreptate.

Individualismul trebuie numai moderat; iar legile trebuie să fie pătrunse mai bine de elemente sociale.

Trebuie înființate astfel de organizațiuni, în cari fiecare clasă să-și găsească condițiile proprii de existență și desvoltare. Numai aceasta poate să fie țânta unei mișcări sociale sănătoase.

Socialismul de altfel este consecunța extremă a mișcărilor individualiste ce s'au pornit în secolul al XVI-lea, cari au voit să pună

individul iarăș în posesiunea drepturilor sale naturale.

Fiindcă independența economică a individului suferă naufragiu din cauza neegalității în avere, socialismul caută satisfacție pe sama individualizmului claselor inferioare față de individualizmul claselor mai superioare — prin rezolvirea problemelor referitoare la avere.

Cea mai mare parte a socialismului nici nu este altă decât un individualism mascat, care pornește din dreptul individului de a gustă plăceri.

Importanța socialismului rezidă în principiul, ca în fiecare epocă să se facă o organizație corespunzătoare a muncii. Celelalte sunt fantasmagorii. În statul socialist ar trebui neapărat să se croiască pedepse mult mai grele pentru ceice n'ar voi să lucreze, decum actualmente există.

Apoi socialismul a făcut promisiuni pe cari le crede nestrămutabile și stabilește sisteme neexecutabile. Nu are în vedere, că o cauză principală a satisfacerii nemulțămătoare a necesităților omenești este lucrarea naturii, calamitățile elementare, neproductivitatea solului și epuizarea izvoarelor naturale.

Socialismul nu ține cont nici de împrejurarea, că omul cu poftetele sale, cu patimile, cu nevoile sufletești și cu păcatele sale face iluzorică orice organizațiune socială. Și de dragul realizării unei fantasmagorii își implântă săcurea în rădăcina celor mai prețioase bunuri ale omului și ale societății: în familie, stat, religione, amor, iubire, iubire de patrie, stăruință spre progres, prevedere etc. De toate aceste pretinde să se abzică în interesul unei organizații speciale, ale cărei conturi nu se pot nici măcar cunoaște și ale cărei elemente esențiale sunt destul de obscure.

Noțiunea statificării mijloacelor de producțiune nu e de loc precisă. Apoi statul socialist, ca să-și ajungă scopul, ar trebui să reguleze, în tot cazul, și conzumul. De regularea conzumului depinde regularea populațiunii, pentru că înmulțirea acesteia s'ar putea permite numai pe măsura în care statul ar putea îngriji de mijloacele de conzum. Astfel referințele dintre cele 2 sexe, referințele dintre părinți și copii ar deveni o problemă aritmetică seacă.

Statificarea mijloacelor de producțiune n'ar cauză așa mare schimbare ca liberarea de datorii a pământului.

În statul actual țăranul a câștigat drept de proprietate, în statul socialist n'ar câștiga, în statul actual proprietarul de pământ a

perdut o parte a venitului, în statul socialist n'ar avea să piardă.

Cum am văzut mai sus socialismul pornește dela pretenziunile filozofiei dreptului: drept la viață, drept la muncă, drept la produsele pământului etc. Aceste pretenziuni sunt însă viclene, pentru că astfel de drepturi nu există sau cel puțin n'au existat până acum. Numai așa ar putea să existe dacă voința alcătuitoare de drept le-ar introduce într'o societate oarecare. De altfel acesta ar fi dreptul ce tigrul îl are asupra omului din cauză că-i face trebuință pentru hrană.

Dar dacă societatea ar recunoaște astfel de drepturi, ar trebui să reguleze și datorințele indivizilor. În chipul acesta s'ar regulă strict munca, odihna, conzumul, întreținerea familiei, numărul copiilor și educația, cu un cuvânt s'ar despoia omul de tot ce formează apanajul dezvoltării sale în lupta îndelungată și grea pentru existență.

Ce privește dreptul de proprietate, rădăcina acestuia e așa de tare, încât nu se poate stârpi. Dispozițiile cele mai strașnice nu ar putea nimici acest drept; ordine religioase, cari au voit să respingă proprietatea, tocmai pentru această rezignațiune au fost încărcate cu multe daruri, așa că în scurt timp au aglomerat mari bogății. Așa s'a întâmplat în timpul mai nou și cu comunitățile comuniste: pretutindeni a încolțit și eșit la iveală sâmburele dreptului de proprietate privată.

În timpurile mai noue atacul cel mai vehement în contra socialismului este pus la cale în numele darvinismului.

Se susține că socialismul, care pornește din principiul egalității și care are să reguleze în mod artificial împărțirea venitelor, stă în opoziție cu legile mari și inexorabile ale naturii, pe cari Darwin le-a numit luptă pentru existență.

Această luptă e necesară în viața omenească și pentru aceia, ca cei mai buni și mai tari să învingă și cei mai slabi să cadă, pentru că numai așa se poate înțelege continua ameliorare a speciei și progresul omenei.

Dacă părtinim pe cei slabi facem educație artificială și astfel rassa omenească trebuie inevitabil să degenereze.

Deși consecvențele ultime ale socialismului sunt considerate ca greșite, totuș acest atac în contra socialismului nu se poate privi ca îndreptățit. Lupta pentru existență, așa de necruțătoare, precum număroși aderenți o doresc, nu se poate validată în societate, în contra sentimentelor plantate în inima

omenească, pe cari nu le va putea stărpi nici un codice moral nou darvinist.

Dacă în socializm sunt factori contra-selectori, cari slăbesc lupta pentru existență și astfel împedecă selecțiunea, slăbind cu o cale și specia, sunt de aceea, fără îndoială și în sistemul individualist. Astfel de motori contraselectorii își au originea în dreptul de proprietate privată, în dreptul de căsătorie, în dreptul de moștenire, cum și în toate protecțiile create pentru cei mai slabi, ca s. e. ajutorarea săracilor etc.

Lupta pentru existență nu va încetă — precum se susține — nici în societatea ce s'a propus să o realizeze socializmul rațional, și nu va încetă până există oameni. Din contră, pentru ridicarea masselor abia ar fi ceva, care să ducă la un rezultat mai îmbucurător decât lupta pentru existență, ce se practică în societatea actuală.

Capitalul este pus cu totul în serviciul intereselor materiale, uitând detentorii lui că el numai prin servicii mari sociale poate să câștige influință puternică asupra masselor.

Biserica, nobilimea și monarhia numai prin mari binefaceri și-au câștigat o situație dominantă, putere și stimă. Așa vor trebui să facă și detentorii capitalului. Aceasta se poate face și în formațiunea actuală a societății omenești, fără a recurge la ajutorul socializmului și fără zguduiri.

În fine accentuăm că socializmul va bine-merita pentru toate timpurile, din cauză că mișcarea ideală, pornită prin el, a condus la scrutarea mai profundă a vieții sociale, iar din punct de vedere practic, că în urma lui au apărut vederi nouă despre lume, cari asigură mai mare valoare altruizmului și cari stăruie ca, prin avantajile bune stări materiale, să se continue cu arme mai egale lupta necesară ce decurge neîntrerupt între indivizi și clase pentru nobilitarea speciei.

În acest înțeles socializmul este o apariție nouă, care indică societății omenești calea spre un avânt mai nou și poate cel mai puternic.

(Vom continua).

O faptă condamabilă.

Știm cât de mult institutele noastre de bani sunt țanta atacurilor presei șoviniste maghiare, care cu o consecuență deamă de o cauză mai bună, lucră la toate prilejurile și sistematic la discreditarea, prigonirea și după putință la nimicirea băncilor noastre.

Sub presiunea scorniturilor răutăcioase și a campaniei detestabile purtate contra așezămintelor noastre financiare din partea acestei presei, lipsită de orice scrupul când este vorba de Români ori instituții ro-

mânești, — a interzis în anul trecut congregația municipală a comitatului Timiș plasarea banilor comunali pela institutele de bani române și tot în șovinismul condamnat propagat de zierele maghiare își au isvorul și alte multe prigoniri și neplăceri mărunte la cari pas de pas sunt expuse băncile noastre.

Cată vreme astfel de atacuri vin și se pun la cale în contra băncilor noastre din partea unor adversari străini, lucrul mai este încă puțin explicabil și se poate conzidera, ca un eflux al stărilor politice interne și a situației politice actuale a poporului nostru. Dar este din cale afară trist și condamnat, când se găesc și între *Români* oameni, și încă din classa intelectualilor, deci conștii de ceea ce fac și de consecuențele faptelor lor, cari fără nici o teamă de osândă opiniei noastre publice, în corporațiile unde ar trebui să fie apărătorii tuturor intereselor românești, aten-tează deadreptul la buna reputație a băncilor noastre și provoacă inșiși vot de neîncredere contra lor — cum s'a întâmplat aceasta în o ședință a reprezentanței orașului Brașov.

Chestia este de dată mai veche; s'a întâmplat încă la începutul iernii trecute; noi însă cu intențiune nu ne-am ocupat cu ea, până nu s'a rezolvat definitiv afacerea din partea adunării generale de primăvară a comitatului Brașov, unde a ajuns prin apelație.

Acum însă când congregația comitatului și-a spus deja cuvântul deciziv în cauză și încă în defavorul institutului jignit în prestigiul său prin votul reprezentanței orașenești, ca organ al băncilor noastre ne ținem nu numai îndreptățiți, ci deadreptul datori a ne ocupa mai amănunțit cu afacerea aceasta, a o face cunoscută în cercuri mai largi și a infieră publice, precum merită, fapta condamnată comisă de un Român față de o instituție românească.

Ce s'a întâmplat adevărat? În o ședință dela finele lui Noemvrie a. tr. a reprezentanței orașului Brașov pertractându-se afacerea plasării banilor orfanali din partea sedriei orfanale orașenești la institutele de bani din localitate un membru *român*, bărbat cu rol în viața noastră publică, secundat de alți doi membrii *străini*, nu s'a știut a propune, contra propunerii comitetului permanent al comunei Brașov, ca *unica bancă românească* din localitate: *Filiala „Albinei“*, care dela înfiintarea sa din 1882 neîntrerupt s'a bucurat de încrederea deobște, să fie *eschisă din șirul institutelor de bani, la cari se pot depune banii orfanilor și curanzilor administrați de magistratul orașeneesc*. Și propunătorul român, care cu o propunere analogă a sa prezentată cu 14 zile mai înainte în o ședință a congregației a căzut cu rușine, prin chiar votul membrilor neromâni, a avut satisfacția de a i-se primi propunerea și de a fi putut aplică astfel o lovitură institutului „Albina“, față de care însuș ar avea puternice motive a nutri alte sentimente, decât cele manifestate prin aceasta faptă condamnată a sa.

Este cu atât mai de condamnat atentatul comis în ședința reprezentanței comunale din Brașov contra prestigiului primului nostru institut de bani, cu cât atentatorul, d-l *Arsene Vlaicu*, este *directorul școlii noastre comerciale din Brașov*, în care calitate D-sa ar trebui din contră să conlucre din răspuțeri și pe toate căile, mână în mână cu ceilalți factori chemați, la promovarea intereselor și propășirea așezămintelor noastre financiare-economice.

Cât de mult și-a uitat de sine d-l Vlaicu în aceasta afacere ese și mai pregnant la iveală, dacă vom conzidera, că prin votul de neîncredere provocat în reprezentanța orașănească, D-Sa și-a manifestat dușmănia față de

acel institut, care pe lângă meritele de ordin general pentru poporul nostru, deobște cunoscute — din școala de sub conducerea sa își recrutează funcționarii; — care de repetiteori a pus la dispoziție școalei comerciale însemnate mijloace bănești în scopul excursiunilor școlare și care în fine, cu o munificență rară, cu cheltuieli de mii de coroane a tipărit o întreagă serie de cărți didactice scrise de profesorii școalelor comerciale, cărți după cari indeosebi d-l Vlaicu a beneficiat în cursul anilor, și beneficiază și azi încă, de multe nișoare coroane venit lateral.

Cunoscute toate acestea este explicabilă indignarea, ce a produs la timpul său în opinia publică românească din orașul și comitatul Brașov atitudinea dușmănoasă a dlui Vlaicu, față de „Albina”, acest institut scump tuturor Românilor de bine și de sigur de aceleaș sentimente vor fi cuprinși toți cei-ce vor auzi de fapta comisă de d-l Vlaicu, care nu poate fi cuallificată decât de o faptă condamabilă și vrednică de osânda publică, atât din punct de vedere etic, cât și românesc.

Schimbarea și întregirea legii execuționale.

(Articolul de lege LX ex 1881.)

Graba cu care s'au pertractat în casa deputaților în timpul din urmă mai multe legi de însemnătate mare pentru întreaga țară, a ținut lumea în continuă fierbere.

Fără indoială, că pentru toate cercurile financiare e de nediscutabilă însemnătate modificarea legii execuționale și e semnificativ, că această modificare s'a făcut într'un timp foarte scurt și așa în pripă încât și jurnalistica a fost rău informată. Peripețiile prin câte a trecut această lege sunt multe; ca ilustrare servească numai împrejurarea, că părinții patriei oboșiți de ședințele lungi din nebăgare de seamă au votat la §-ul 7, contrar cu voința referentului și a guvernului, pentru propunerea lui Nagy și că această greșeală apoi s'a reparat în casa magnaților, care a retrimis legea spre modificare casei deputaților.

Tot în graba mare apoi s'a alarmat lumea cu știrea, că conform legii celei nouă moșii sub 12 jug. nu se pot sequestră. Știrea aceasta, care a făcut rondul aproape în întreagă jurnalistică și care și revista noastră a comunicat-o pe baza informațiilor din pressă, s'a adevărit ca neexactă, întrucât conform punctului 18 din § 2 al legii, care o comunicăm mai la vale aproape în întregime, numai sămânța, vitele de jug, cari trebuiesc la o moșie de 12 jug. nu se pot sequestră. până când pe moșie ca atare se poate intabulă execuția întocmai ca până acum. Această împrejurare contribuie mult la liniștirea cercurilor creditoare și debitoare, cu toate că nu se poate nega, că legea nouă va avea efectul, că tocmai acei oameni își vor pierde creditul, cari sunt mai avizați la el. — Dar va trebui să întărească și în noi convingerea, că nu cu bănci mici și multe putem înaintă de acl încolo, ci cu bănci mai mari, conduse cu pricepere și dragoste cătră popor.

Poate, că va deveni actuală și chestia de fuzionări, de care ne vom ocupa la altă ocazie.

La tot cazul în primul rând vor trebui băncile noastre să abdică acele credite la funcționari, cari nu mai oferă garanția suficientă în cadrul legii nouă apoi acele credite, cari nu se bazează pe posesia de realități, ci în parte mare pe fundus instructus; de acestea însă sunt disparent de puține pela institutele noastre.

Textul modificării e următorul:

§. 1.

§§. 51, 54, 55, 58, 60, 61, 62, 63, 67, 71, 120, 156—158 și 187 a articolului de lege LX din 1881 despre procedura de execuție se scot din vigoare și în locul aceloră intră în vigoare dispozițiile legii prezente cu provocare la §§-fii scoși din vigoare.

§. 2.

În locul § 51 a art. de lege LX din 1881:

Sunt scutite de execuțiune, și prin urmare nu se pot cuprinde nici cu invoirea executului următoarele:

1. Obiectele destinate pentru serviciul divin și evlavia casnică, cărți de rugăciune, obiectele aparținătoare localităților pentru serviciul divin, ajustările mormintelor și criptelor, precum și obiectele neapărat necesare pentru înmormântarea executului sau a aparținătorilor lui;

2. reliquii religioase și icoane familiare;

3. orduri, medălii și alte insignii de merit;

4. stampiliile, sigilele, actele, însemnările și alte registre comerciale aparținătoare vre-unui oficiu public sau privat, eventual a vre-unui institut sau afacere, precum și alte echipamente aparținătoare vre-unui oficiu public sau privat;

5. uniforma trebuincioasă pentru îndeplinirea serviciului public sau a chiamării, deasemenea îmbrăcăminte prescrisă pentru persoanele, cari îndeplinesc servicii divine;

6. armele, echipamentele, uneltele, obiectele de operațiune, trăsurile și caii indivizilor aparținători armatei, gendarmeriei, sau a altor persoane de pază, întrucât aparțin serviciului, care îl îndeplinesc.

7. cărțile scrisorile, modelele, uneltele și obiectele ajutoare și trebuincioase pentru îndeplinirea funcțiunii a oficialilor, funcționarilor publici și privați, preoților, profesorilor, învățătorilor, notarilor publici, advocaților, medicilor, inginerilor, scriitorilor, artiștilor și în genere a persoanelor, cari se ocupă cu știința și arta precum și a moșelor.

8. aranjamentul apotecelor, uneltele, rezervoarele și aprovizionarea de medicamente, de cari are lipsă executul pentru continuarea afacerii sale de apotecă;

9. echipamentul spitalelor și institutelor de cură întrucât acela e de lipsă pentru morboșii, cari se află acolo în timpul execuției;

10. mobilele de culină, vasele, obiectele de fiert și mâncare, sobele, căminele, precum și obiectele trebuincioase pentru îmbrăcăminte, apoi rufele de pat și albe trebuincioase executului sau aparținătorilor lui;

11. mijloacele de cură și altele trebuincioase executului sau familiei lui pentru boală sau defecte trupești;

12. cărțile de școală și mijloacele de învățământ ale executului sau a familiei lui;

13. armele trebuincioase pentru subsistență sau siguranță personală;

14. uneltele, mijloacele, animalele trebuincioase pentru continuarea ocupațiunii industriașilor mici, a lucrătorilor de industrie (fabrică), zilerilor și în genere a aceloră, cari se susțin cu lucrul mânilor, mai departe materialul de prelucrat al industriașilor și lucrătorilor cu mâna până la valoarea de 150 coroane;

15. mijloacele de trai, încălzit și luminat trebuincioase executului sau familiei lui pe timp de o lună, în lipsa acestora din banii, ce se pot cuprinde, suma trebuincioasă pentru procurarea aceloră;

16. ați bani gata câți sunt de lipsă ca să acopere chiriile pe un pătrar de an a executului și a familiei lui, după alegerea executului;

17. o vacă sau patru oi, ori patru capre, deasemenea nutrețul trebuincios pentru aceste animale pe o jumătate de an, în lipsa acestuia din banii sequestrabili suma trebuincioasă pentru procurarea aceluia.

18. *la agricultori sămânța (§ 28) și vitele de jug, cari sunt trebuincioase la lucrarea moșiei lor, dar cel mult la 12 jugăre arător, deasemenea nutrețul și paieile trebuincioase pe o jumătate de an, mai departe uneltele economice și gunoiul. În lipsa de sămânță, din banii gata sequestrabili, suma trebuincioasă pentru procurarea aceleia.*

19. la acele persoane, a căror competență sau în parte sau peste tot nu e sequestrabilă, din banii gata aflați la ele o sumă, care corespunde competenței nesequestrabile pe timpul dela întreprinderea execuției până la scadența cea mai apropiată a competenței lor;

20. acele obiecte, cari sunt scutite de execuție prin alte legi.

§. 3.

Orice obiect amintit în §-ul 2 se poate cuprinde pe cale execuțională, dacă la cerere judecătoria, care ordonează execuția, în decizii prin care se ordonează execuția, sau mai târziu în decizii separate, a declarat de sequestrabil obiectul respectiv.

În cazul indicat în punct 2 al §-lui 2 să pot cuprinde ramele (cuadrelle), dacă acelea se pot despărți așa de reliquie sau iconă încât aceea să nu se vatem (strice).

Se pot cuprinde jumătate din sumele în bani gata în favorul aceluia, pentru a cărui susținere executul e obligat prin lege sau praxă judecătorească să îngrijească, precum și pentru încassarea sumei de judecate ca intertenție în favorul copilului nelegiuit în cazurile prevăzute în punct 15, 16, 17, 18 și 19 a §-ului 2.

În cazul prevăzut în punctul 19 al §-ului 2 trebuie computată suma lăsată executului conform punctului 15.

(Continuarea va urmă).

D. R.

Pentru înlăturarea lipsei de nutreț.

Trecem de nou printr'un an rău pentru agricultori și rău pentru toți. Seceta prea mare și îndelungată, tocmai în perioada când ploaia din belșug este o binecuvântare, — a avut influință stricăcioasă asupra tuturor plantelor, îndeosebi a plantelor de nutreț.

Pășunile în cea mai mare parte sunt lipsite de hrană pe sama vitelor. *Livezile* (fănațele) sunt și ele pleșuge. Fân s'a făcut din samă afară puțin. După toate probabilitățile și recolta de otavă este compromisă. De nutrețuri artificiale, ca trifoiul, luțerna, napii de nutreț ș. a. cari se acopere măcar în parte lipsa nutrețurilor așa numite naturale, — la noi Românii rar se face uz. În multe părți chiar și paie de cereale sunt puține. Astfel lipsa de nutreț e mare acum, dar și mai mare poate să fie la toamnă și la primăvară. Tocmai de aceea pentru înlăturarea acestei lipse plugarii sunt datori să facă tot ce se mai poate, până când nu e prea târziu.

Iată ce ar trebui să facem:

1. Să căutăm a îndelunga cât mai mult timpul nutririi animalelor cu nutreț verde la toamnă și să producem proviziune de nutreț pentru iarnă.

2. Să cultivăm astfel de plante, cu cari în primăvara anului viitor să putem începe nutrirea cu nutreț verde cât mai de timpuriu

3. Să întrebuițăm în scopul nutririi pentru iarnă toate materiile cari au valoare nutritivă.

*

Presupunând așadară că de aici încolo, în Iulie și August, vor fi ploii de ajuns, nutrirea animalelor cu nutreț verde se va putea face timp îndelungat, pentru că se vor reculege pășunile și livezile și totodată se vor putea produce și plante de nutreț: cucuruz de nutreț mohor, meiu, hrișcă, mazere de primăvară și orz de toamnă, napi de miriște, săcară de nutreț etc.

Până la jumătatea lui Iulie se poate sămăna *cucuruz de nutreț*. Se sămăna în pământul care numai în primăvara viitoare are să se întrebuițeze pentru altă sămănatură. E bun și cucuruzul indigen dar și mai bun *cicantinul* și alte soiuri timpurii. După sămănat locul se tăvăluște, iar după ce cucuruzul a răsărit se grapă. Se sămăna mai des ca de obicei, anume 80—140 kgr. la un jug. c. când se sămăna în modul obicinuit și 50—100 kgr. sămănând cu mașina, în șir. Depărtarea șirurilor trebuie să fie de 30—40 cm. adâncimea la care se ajungă sămânța de 3—4 cm. Recolta la jug. cat. este de 100—200 măji metrice. Acest cucuruz se dă vitelor în stare verde; de uscat nu se poate usca. Cel de prisos se păstrează făcându-se claie sub care se aștern ogrinji sau paie. Dacă claia a ajuns la înălțime de 4 metri, se acopere cu puține paie, se lasă până se încălzește astfel, că nu putem ține mâna în el, apoi se pun glii de pământ pe vârful clăii, vitele mănăncă bucuros cucuruzul și alte plante de nutreț păstrate astfel.

Cucuruzul de nutreț se poate sămăna și în amestec cu ovăs și mazărice.

În *miriște*, anume în Iulie și chiar în August, se pot sămăna următoarele plante de nutreț: mohorul, meiul, hrișca, napii de miriște, și orzul de toamnă cu mazere.

Mohorul se sămăna 20—30 kg. la un jug. cat., dacă se sămăna în modul obicinuit, 15—25 dacă se sămăna cu mașina. Prețul unui kgr. este de 30 fil. În 70—80 de zile mohorul se desvoaltă deplin.

În Septembrie se poate cosi. Până e tinăr vitele nu-l mănăncă așa bucuros ca pe cel înspicat, deplin desvoltat și mai ales uscat; de aceea cu cositul să nu ne grăbim.

Meiul se sămăna în miriște, grăpându-se și tăvălugindu-se locul. Se desvoaltă îngrabă. Se cer 15—25 kgr. sămânță la jug. cat. când se sămăna în modul obicinuit, 10—15 dacă se sămăna cu mașina. Se desvoaltă îngrabă. Se uscă mai greu decât mohorul; deci se dă vitelor verde sau se păstrează cum s'a spus unde a fost vorba despre cucuruz.

Hrișca se sămăna în miriște. Se poate sămăna împreună cu alte plante ca s. e. cu meiul ș. a. Se sămăna 40—45 kgr. la un jug. cat. dacă se sămăna în modul obicinuit, 30—40 kgr. sămănându-se cu mașina.

Napii de miriște se cultivă astfel: după secere se întoarce miriștea de grâu sau de orz și se sămăna cu mâna sau cu mașina, 2 kgr. la un jug. cat. Mai târziu se răresc și sapă. Sunt de mare folos nu numai rădăcinile, ci și frunzele lor. De păstrat nu se pot păstra până primăvara.

Orzul de toamnă în amestec cu mazere de primăvară se poate sămăna în Iulie, 50—100 kgr. mazere și 50 kgr. orz, dacă se sămăna în modul obicinuit și 35—80 kgr. dacă se sămăna cu mașina. După sămănat locul se grapă și tăvăluște. După ce plantele au ră-

sărit se grapă de nou. Se recoltează 80—100 măji metrice nutreț verde. Acest nutreț se dă vitelor până toamna târziu, fiind timpul favorabil și în Octombrie și în Noembrie, și se poate păstra ca cucuruzul. Peste iarnă cotorul mazării de primăvară pierе; orzul însă rămâne și în primăvara viitoare și ne dă nutreț verde de timpuriu sau se poate lăsa de sămânță.

Alt mijloc pentru micșorarea lipsei de nutreț este sămânatul plantelor, cari să dea nutreț verde primăvara, de timpuriu. Dintre aceste cea mai de căpetenie este: *săcara de nutreț*, care trebuie sămânată, pe cât posibil, în pământ gunoit de proaspăt. Se samănă în Septembrie, de obicei mai deasă decât săcara cultivată pentru grăunțele ei și se cosește primăvara înainte de a înspică. Pentru uscat nu e potrivită, fiindcă nu dă fân de valoare, dar ca nutreț verde, foarte de timpuriu, e de mare preț.

Săcara se poate sămâna și în amestec cu *mazăre de toamnă*.

Nutreț timpuriu pentru primăvară ne mai dau: *mazărea de toamnă în amestec cu măzuricea de toamnă*. Se samănă la începutul lui Septembrie, în pământ bun, mijlociu; în pământ slab nu dau recoltă multămitoare. În timpul toamnei nu cer nici o îngrijire deosebită; primăvara însă locul trebuie neapărat tăvălugit. Nutrețul acesta e de o calitate bună, vitele îl mănâncă cu plăcere și vacile — mănâcându-l — dau lapte mult și bun.

Intreprindere nouă în Săliște.

În scopul promovării stărei sanitare din Săliște și jur și urmând devizei „mens sana in corpore sano” mai mulți fruntași sau înțeles să pună la cale înființarea unui stabiliment de *băi de abur* în Săliște. Discutând chestia aceasta cu un expert, acesta ne-a atras atențiunea că în legătură cu baia de abur ușor și aproape cu aceleași mijloace s'ar putea construi și o *centrală pentru lumină electrică*, dorință manifestată de mult la publicul nostru.

Astfel a fost încredințat expertul de-a pregăti o schiță și un preliminar de spese atât pentru un stabiliment de băi de abur cât și pentru o centrală de lumină electrică. Schița primită proiectează stabilimentul pentru baia de abur și cura de apă rece corăspunzător cerințelor moderne și împrejurărilor noastre locale, iar centrala pentru lumina electrică de așa, ca să se poată instala la privați până la 600 lampe de câte 16 lumini iar pe stradă 200 lampe de câte 24 lumini și 5 lampe de arcuri. Ce privește rentabilitatea întreprinderii este — luând de bază taxele ce se încasează la stabilimentul de băi din Sibiu și pașalul ce se plătește în Sibiu pentru lumina electrică — după acoperirea regiei anuale și a sumelor necesare pentru amortizarea construcțiilor și a mașinăriilor destul de multămitoare.

Pentru finanțarea acestei întreprinderi s'a convocat în 7 a luni curente o adunare de proprietari de case din Săliște, la care au fost invitați și membrii primăriilor din comunele învecinate.

După ce s'a prezentat schița și preliminarul de spese și s'a scos la iveală îndeosebi spesele de investiție și regia anuală precum și venitele, ce se pot aștepta dela această întreprindere, adunarea în vederea folosului, ce ar avea populațiunea din Săliște și jur dela o baie de abur și dela lumina electrică a decis

inițierea pașilor de lipsă *pentru înființarea unei societăți pe acții în Săliște* cu un capital social de K 75,000.

Acțiunile vor fi la purtător și pentru plasarea lor mai cu înlesnire se vor emite în valoare nominală mică.

Iar pentru ca societatea să poată extinde la caz de lipsă întreprinderea și mai departe s'a luat dispoziția, ca pentru procurarea capitalului necesar să se emită obligațiuni de prioritate până la concurența capitalului social.

În scopul înființării numitei societăți adunarea a autorizat pe inițiatorii acestei întreprinderi de a exnitate prospectul rececut și de a intra în legătură cu firma care să ia în întreprindere construirea acestor stabilimente.

Săliște, în 14 Iulie 1908.

Constantin Herța,

șeful de birou al Casei de păstrare
reuniune în Săliște.

Jurisdicțiune.

Deciziuni Curiale.

Dacă societatea de asigurare abzice nemotivat asigurarea, nu numai că nu este în drept a pretinde premia de asigurare, dar e deobligată a restitui toate premiile deja încasate.

(Curia la 26 Aprilie 1908 sub Nr. 410/907.)

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 16 Iulie 1908.

Din cauza cererilor de medio piața internațională a devenit ceva mai încordată. Cu toate acestea numărul este abundent pe toate piețele, cererile se satisfac cu înlesnire și scontul privat a rămas neschimbat. Cel mai nou moment este reducerea etalonului în Belgia dela 3½% la 3%. Banca imperială germană, — deși circulațiunea ei de bilete a scăzut în săptămâna întâiu din Iulie cu 126 milioane M. — totuș eră încă în dare cu 49·5 milioane M.

Pe piața internă cererea de numărare a fost mică. Atât rezerva de bilete, cât și metalul nobil al Băncii Austro-Ungare au crescut deși nu în măsura, care se aștepta.

CRONICA.

„Banca culturală” și „Rev. Economică”. Sub titlul acesta „Telegraful Român” Nr. 73 dela 18 crt. află de bine a aduce în legătură articolașul din Nr. nostru 28, cuprinzând deciziunea curială, care enunță, că „însoțirile nu pot urmări scopuri culturale” — cu „fruntașii nostri dela „Albina”.

Față cu aceasta ținem a declara, că cei vizați de „Tel. Român” nu au absolut nici o legătură cu cele publicate de noi în articolașul amintit, pentru care întregă răspunderea cade exclusiv asupra redacțiunii noastre.

Dealtcum comunicatul nostru din cestiune s'a referit numai la banca culturală ca însoțire, așa cum a fost contemplată aceea, conform propunerii formale publicată la timpul său în „Tel. Român” și prezentată și în ședința comisiei „Băncii”, de însuș prezidentul acestei comisii.

Redacțiunea „Calendarului portativ al funcționarilor de bancă” roagă On. insitute, cari încă nu au retrimis „Chestionarul” pentru calendarul pe 1909, să binevoiască a-l trimite cât mai curând la adresa: *Vasile Babi*, funcț. la „Bihoreana” în *Ora-dea-mare*.

Cartelul băncilor. Tratatavele pentru formarea cartelului băncilor din capitală, despre care am amintit și noi într'un număr anterior al Revistei noastre, continuă între institutele interesate. Băncile budapestane au ajuns deja la înțelegere asupra condițiilor; mai rămâne acum să se câștige în acest scop și băncile mari vieneze, dintre cari însă mai multe, între cari cele cehe din motive naționale refuză a intra în cartelul proiectat. Acesta — precum se anunță — va fi format cu siguranță, chiar și în cazul când unele bănci vieneze n'ar putea fi câștigate. Sfătuirile și pertractările continuă fără intrerupere și condițiile statorite vor intra în vigoare — probabil — la 1 August a. c.

În provincie de altcum s'a pornit un curent viu în contra cartelului băncilor mari, pronunțându-se până acum mai multe camere comerciale și industriale contra lui și cerând dela guvern represalii și anume retragerea depozitelor ieftine de stat dela băncile cartelate și plasarea acelorla la institute de bani din provincie.

Firme falite:

Bácskai Arthur, comerciant în Oradea-mare, tribunalul în loc, însinuarea pretenziunilor până în 14 August, licuidarea în 25 August, alegerea comitetului concursual în 27 August a. c.

Firme insolvente:

Mayer Samu, băcan în Bistrița.

Benczik Mátyás, comerciant în Ciacova.

Kohn Ferencz, comerciant de postavuri în Alba-Iulia.

Keksz Henrik, comerciant de mobile în Beciche-recul-mare.

Hornig Iános, păpușar în Sibiu.

Bácskai Arthur, comerciant în Oradea-mare.

Pințiu Paul, băcan în Rodna-veche.

Schick Imrené, comerciant în Orșova.

Birnștil & comp. mare firmă comercială de băcănie în Timișoara.

Sumar.

Socialismul. — O faptă codamnabilă. — Schimbarea și întregirea legii execuționale. — Pentru înlăturarea lipsei de nutreț. — Întreprindere nouă în Săliște. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Cronică*: Banca culturală și „Revista Economică” Redacțiunea „Calendarului portativ al funcț. de bancă”. — *Jurisdicțiune*: Decizii curiale, Firme falite, Firme insolvente.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 15 Iulie 1908.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
A. Datoria de stat ungară.			
4	Kenta ung. aur, scut. de dare	111'30	111-50
4	" " Cor. " " "	93'20	93-40
3 1/2	" " " " " " "	82'75	83-45
3—	Impr. cu premii à 100 fl. " " "	187'75	187-50
4	" p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	146'25	146-25
3	Impr. p. regul. Porților de fier " " "	78'60	79-25
4 1/2	Oblig. de regalii croato-slavone " " "	100'75	101—
4	" rurale ungare " " "	94'15	94-25
4	" " croato-slav. " " "	94'50	95-50
B. Datoria de stat austriacă.			
4	Renta unit. conv. în cor, Mai-Nov., sc de dare	96'90	97-40
4	" " " " Ian.-Iulie " " "	96'90	97-40
4-2	" " în hârtie, Febr.-Aug. " " "	99'30	99-50
4-2	" " argint April-Oct. " " "	99'30	99-50
4	Losuri din 1860 à fl. 500—	153'50	154-25
4	" " 1860 à fl. 100—	220—	221—
—	" " 1864 à fl. 100—	265—	265—
4	Renta austr. aur., scut. de dare	116'75	117—
4	" " Cor. " " " "	97'10	97-50
3 1/2	" " de invest. " " " "	87'60	—
C. Alte datorii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare	91-45	91-50
5	" " Viena	102-35	—
6	" " bulgar p. căi ferate din 1892 à frs 125	122-35	—
4	Imprumut Temeș-Bega din 1897	93'90	93-75
D. Scrisuri fonciare, obligaț. com., etc.			
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	96'40	—
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	99'60	99-60
4 1/2	" " " " 50 ani în coroane	99'90	99-60
4	Banca comerc. ung. Pesta în fl.	100'25	100-25
4 1/2	" " " " in cor.	94—	94—
4	Obl. com. „banca ung. Pesta cu 10% premie	105—	104-75
4	" " " " repl. 60 ani	94—	94—
4	Seris. fonc. I Cassă de păstr. patr., Pesta	93'75	94—
4—	Obl. com. " " " " in cor.	93'75	—
4	Obl. cu premii I Cassă de păstr. patr. à K 100	—	101—
4	Seris. fonc. Inst. de credit fonciar ungar în cor.	92-50	92-60
4 1/2	Banca ipototecară ungară în cor.	100-25	100-25
4	" " " " " " " "	94—	94—
—	Obl. cu premii Banca ung. hip. à K 100	—	97—
5	„Albina”, Sibiu	—	101—
4 1/2	" " " " " " " "	—	99—
4 1/2	Cassa de păstrare generală Sibiu,	100-25	100-25
4	" " " " Brașov	94-25	94-25
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu,	101—	101—
4 1/2	" " " " " " " "	100-25	100-25
4	" " " " " " " "	94-50	94-50
E. Lozuri.			
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	272-85	—
3	1880 à fl. 100	—	—
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	264-50	—
3	1889 à fl. 100	—	—
4	Impr. cu premii Banca ung. hipot	242-50	242—
2	" " " " săbesc à frs 100—	107—	112—
5	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100	261—	—
—	Basilica-Budapesta à fl. 5—	21-85	22-50
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100—	486—	482—
—	Buda, comuna à fl. 40—	205—	230—
—	Pálffy, à fl. 40—	196—	200—
—	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	54-40	55—
—	" " ungară, à fl. 5—	27-90	28-50
—	Losurile comunei Viena din 1874 à fl. 100—	503—	503—
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5—	—	8-25
—	Lozuri „Jó sziv”, à fl. 4—	—	12—
F. Valute.			
—	Galbini imper. pr. bucată	11-36	11-43
—	20 franci aur	19-12	19-13
—	20 marce aur	23-54	23-57
—	Sovereigns pr bucată	24—	—
—	Ruble hârtie per bucată	2-53	2-53
—	100 Marce hârtie	117-65	117-75
—	100 franci hârtie	—	95-65
—	100 lire hârtie	95-80	95-83
—	100 lei hârtie	—	94-55

„CRIȘANA“, institut de credit și economii în Brad.

CONCURS.

Se publică concurs pentru ocuparea unui post de **practicant**, dotat cu un salariu anual de 840 coroane.

Reflectanții au să documenteze, că au absolvat cu maturitate o școală comercială și că posedă pe deplin limba română și maghiară și eventual și cea germană.

Cei cu praxă de bancă vor fi preferați.

Petițiunile au să se înaintă până în 1 August a. c. subsemnatei direcțiuni, iar postul e să se ocupe în 1 Septembrie 1908 eventual și mai curând.

După serviciul provizor și neexceptionabil de un an, va fi numit funcționar definitiv cu salariu anual de 1100 cor., 200 cor. bani de cuartir și tantiema statutară.

Brad, 11 Iunie 1908.

Nr. 118 (1—2)

Direcțiunea.

„SĂTMĂREANA“,
institut de credit și economii societate pe acțiuni în Seini.

CONCURS.

Se publică concurs pentru un post de **practicant** dotat cu salariu anual de K 840.

Reflectanții au să documenteze, că au absolvat o școală comercială superioară și că posedă pe deplin — în scris și vorbire — limba română, maghiară, eventual și germană.

Practicantul ales are să-și ocupe postul îndată după alegere sau cel mult până în 1 Septembrie st. n.

După un an de probă prestat spre îndestulare *practicantul va fi numit oficial* cu salariu de K 1200 și adăugat de salariu în înțelesul statutelor.

Recursele să vor trimite până în 1 August st. n. la adresa: „Sătmăreana“ institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Seini — Szinerváralja.

Seini, în 10 Iulie 1908.

Nr. 116 (1—2)

Direcțiunea.

Societatea de asigurare „Dunărea“.

Fondată la 1867. ★ Fonduri de garanție K 33.928,000

— Centrala în Viena: —

◆◆ Agenturi generale în Sibiu și Brașov ◆◆

la

„Albina“ inst. de credit și de economii.

„Dunărea“ se ocupă:

Asigurări contra focului, a pagubelor de grindină, contra infracției (furt prin spargere), asigurări de sticle la galantare, de transport, precum și cu asigurări asupra vieții și de rente, sub cele mai culante premii și condițiuni. Asemenea se fac asigurări pentru cazuri de accidente prin societatea de asigurare pe acțiuni „Danubius“ fondată sub egida societății „Dunărea“.

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de case și locuințe).

Nr. 1 (26—52)

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea ipotecelor și reduceri considerabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărășii economice.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.

prof. de științe comerciale.

Se poate comanda dela administrația »Revistei Economice«, cu prețul de 1 coroană.